

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Zemljoradniki razb. li sejo Narodne skupščine

Vladna večina nadaljuje s starimi metodami. — Izjave zemljoradniškega kluba. — Razprava o obtožnici proti dr. Korošču. — „Pripeljite mitraljeze!“ — Radi nemira zaključena seja. —

— Beograd, 3. avgusta. Današnja seja Narodne skupščine je nudila popolnoma drugo sliko kakor prvi dve seji pod Koroševim režimom. Današnje seje so se udeležili tudi zemljoradniki, ki pa so najodločnejše nastopili proti vladi in njeni večini ter izvajali obstrukcijo, tako da vlada ni mogla na hitro roko rešiti dnevnega reda, kakor je prvotno nameravala. Na seji je prišlo do ostrih nastopov med zemljoradniki in vladno večino, zlasti takrat, ko je dr. Korošec s iste govorniške tribune, s katere je streljal Puniša Račić, opravičeval prelivanje krvi v Beogradu in Zagrebu o priliki znanih manifestacij, radi česar je KDK pred 20. junijem vložila proti dr. Korošču kot takratnemu notranjemu ministru obtožbo po zakonu o ministrski odgovornosti. Na seji je prišlo do takih viharjev, da je moral predsedujoči sejo prekiniti in se bo nadaljevala še popoldne.

Seja ministrskega sveta

Pred sejo Narodne skupščine so imeli vsi klubi svoja posvetovanja, vlada pa se je sestala v ministrski sobi Narodne skupščine h kratki seji, na kateri je razpravljala o delu v Narodni skupščini. Dr. Korošec je na tej seji rotli ministre, naj vplivajo v svojih klubih na to, da se bodo poslanci redno in polnoštevilno udeleževali sej, da ne bi nastale kake neprilike, zlasti ker je računati za najodločnejši odporom zemljoradnikov ter bi se lahko zgodilo, da bi tudi nezadovoljnejši radikalnega in demokratskega kluba šli v opozicijo.

Nepravilno verificirana nova poslanca

Seji je danes prvič predsedoval novoizvoljeni prvi podpredsednik Kujundžić. Otvoril je sejo šele ob 9.30. Že pri čitanju zapisnika je prišlo do ostrih spopadov med zemljoradniki in vladno večino, ko je posl. Kokanović protestiral proti falsifikaciji verificacije mandata. Na včerajšnji seji Narodne skupščine je predsednik dr. Perić objavil, da je verificacijski odbor verificiral mandate nekaterih novih poslancev. Posl. Kokanović pa je danes ugovarjal, da verificacijski odbor sploh ni imel nikake seje in torej tudi ni mogel verificirati nobenega mandata. Po kratkem pojasnili predsedujočega je vladna večina zapisnik odobrila.

Izjava zemljoradniškega kluba

Pred prehodom na dnevni red je zahteval besedo posl. Voja Lazić ter nato prečital sledečo izjavo zemljoradniškega kluba:

»Zemljoradniški poslanski klub najodločnejše obsoja dogodke 20. junija, ki jih smatra za zločin proti državi in narodnemu edinstvu. Obžaluje žrtve tega zločina, Pavla Radića in dr. Basarička, jima kliče: Slava največjim zagovornikom sloge Srbov in Hrvatov in naše države!

Obsojajoč ta sramotni čin, ki je s krvavimi madeži oskrnil obraz naše države, ki je bila ustvarjena po težkih stoletnih žrtvah Srbov, Hrvatov in Slovencev, izjavlja zemljoradniški poslanski klub, da je treba hoditi po drugi poti, po poti sloge, enakopravnosti, edinstva in vzajemnega sporazuma našega naroda. Vsem v tej državi mora biti predvsem, nadvsem in vsakim enotna država in državno edinstvo. Vsakdo, ki bo delal proti temu, bo našel v zemljoradnikih najodločnejše nasprotnike. Savezu zemljoradnikov je slova države in narodno edinstvo vzvišeno nad vse.

Obtožba proti dr. Korošču

Nar. skupščina je šele nato prešla na dnevni red ter pričela razpravo o obtožbi proti dr. Korošču, ki jo je svojočasno vložila KDK radi prelivanja krvi na zagrebških in beograjskih ulicah povodom demonstracij proti ratifikaciji nettunskih konvencij. Po prečitanju obtožnice je stopil dr. Korošec na desno govornico, s katere je 20. junija streljal Puniša Račić na prečanske poslance. Zemljoradniki so začeli proti temu hrupno protestirati. Med njimi in vladno večino je prišlo do oglašujočega prerekanja, med katerim je bilo

slišati gromki glas poslanca Čedo Kokanovića:

»S te govornice ne boste govorili. Od tu se je streljalo na predstavnike naroda. Če hočete postopati tako, boste morali pripeljati semkaj cel batalion mitraljez.«

Ko se je nemir nekoliko polegel, je dr. Korošec v daljšem govoru zavračal obtožbo. Priznaval je, da je prepovedal shode, ker so zavzeli prevelik razmah in ker se je delala škoda italijanskim državljanom. Prosi Narod. skupščino, naj obtožbo zavrne kot neosnovano.

Onemogočena seja

Nato sta govorila zemljoradnika Dimitrije Vujić in Čedo Kokanović. Oba sta zelo ostro napadla dr. Korošca in ga označila za glavnega krivca sedanjega stanja v državi ter zahtevala, da se postavi pred sodišče. Naglasila pa sta, da se bosta z vlogo, ki jo igra dr. Korošec sedaj, še podrobneje pečala o priliki debate o vladni deklaraciji.

Med govorom Čede Kokanovića je prišlo v dvorani do tako strahovitega prerekanja, da je moral predsedujoči

sejo ob 12.30 prekiniti. Seja se bo nadaljevala popoldne ob 17.

Naraščajoče nezadovoljstvo muslimanov

Beograd, 3. avgusta. Minister dr. Spaho je odpotoval včeraj v Sarajevo, kjer bo ostal nekoliko dni. Njegovo potovanje je v zvezi s kritičnem razpoloženjem muslimanskih množic do sedanjega vladarja. Znano je, da obstaja tako med poslanci JMO, kakor tudi med muslimanskim prebivalstvom veliko nezadovoljstvo s sedanjim političnim položajem, kar se kaže tudi v tem, da se muslimani le malo ali pa sploh ne udeležujejo sej Narodne skupščine.

Radikali in vladna deklaracija

Beograd, 3. avgusta. Včeraj popoldne se je sestaval v radikalnem klubu širši glavni odbor radikalne stranke, da razpravlja o vladni deklaraciji. Izvoljen je bil ožji odbor treh članov, ki bo preciziral stališče radikalnega kluba. Ker se je dr. Korošec odločil verno nadaljevati politiko Vučkovičevega režima, bo radikalni klub seveda odobril Koroševu deklaraciji.

„Hitro in hudo se bodo kesali.“

Nadškof dr. Sarić o enotni hrvatski fronti in klerikalnih uskokih. — Izven KDK ni mesta za Hrvate. — Katoliška duhovščina obsoja dr. Korošca in njegove privrženice.

Sarajevski »Jugoslovenski list« objavljiva razgovor svojega urednika z vrhbosanskim nadškofom dr. Sarićem o njegovi nedavni izjavi o Stepanu Radiću. Nadškof dr. Sarić pravi v tem razgovoru, da se je na letošnji kanonski vizitaciji v Posavini v intimnem razgovoru v župnišću v Poči pri Derventi neki državni uradnik, ki ga je spremljal, drznil trditi, da je opozicija zakrivila krvavi zločin v Narodni skupščini. To je izzvalo proteste med vsemi navzočimi hrvatskimi seljaki in meščani. »Jaz sem to neumestno in nepravilno trditev uradnika,« pravi nadškof dr. Sarić, »odločno zavrnil, rekoč, da niti najostrejša debata v skupščini ne more nikdar opravičiti umora. In nisem dovolil, da se o tem razpravlja v moji navzočnosti.«

Nadalje je nadškof dr. Sarić izjavil:

Odmev zagrebških sklepov v Beogradu

Beograjski tisk sicer priznava dalekosežnost zgodovinskih zagrebških sklepov KDK, je pa še rezerviran. — Hegemonisti ogovarjajo z grožnjami in napovedujejo »brezobzirno borbo«

— Beograd, 3. avgusta. Beograjski listi prinašajo sicer obširna poročila o zadnjih dogodkih v Beogradu in Zagrebu ter podčrtavajo njih usodno važnost za nadaljni razvoj države, vendar pa so še zelo rezervirani in očividno še vedno čakajo na oni strani nadaljnjih sklepov KDK in razvoja situacije v okrnjeni Narodni skupščini, na drugi strani pa novih direktiv režimovcev, ki se še tudi niso znašli v splošni zmedenosti, ki jo je povzročil miren, dostojen a odločen nastop KDK na zgodovinskih zagrebških seji.

»Politika« poroča o sejah v Zagrebu in Beogradu brez komentara, radikalno »Vreme« pa piše uvodoma, da sta sedaj obeleženi dve liniji za nadaljni razvoj naše države. Ena je bila obeležena v Beogradu s samim sestankom Narodne skupščine, ki stremi po konsolidaciji države (!) na osnovi centralistične ustave. Druga linija je bila obeležena v Zagrebu deloma s sklepi KDK, deloma z govorom Svetozarja Pribičevića, najbolj pa z ogorčenjem zbranih narodnih mas. To je linija decentralistične ureditve države potom revizije ustave in celokupnega sedanjega stanja v državi. Podrobnosti te decentralistične ureditve še niso znane ali vsaj niso publicirane, tako da trenutno še ni znano, pravi »Vreme«, kako ureditev hoče KDK. Vsekakor pa značijo dogodki 1. avgusta po sodbi »Vremena« otvoritev borbe med Zagrebom in Beogradom in je radi tega 1. avgust usodepoln. To se čuti tudi pri politikih v Beogradu in zato je pozornost javnosti v mnogo večji meri posvečena Zagrebu nego Beogradu.

»Prepričan sem, da g. predsednik Stepan Radić ne bo nikdar pozabil onih velikih katoliških kretanj, ki so jih storiili predstavniki katoliške cerkve v naši državi povodom nečlovečnega krvoprelitja v Narodni skupščini. Veliki Windsor je rekel!« »Einig, einzig, einzig!« Jaz pa pravim, da nobenemu Hrvatu danes ni mesta izven sedanjega njegovega stališča s sedanjim svojim vodstvom na čelu. Res so posamezniki, ki so se iz tega izločili, toda ti so v težki zablodi, in verujte mi, oni se bodo hitro, a tudi hudo kesali.«

»Jugoslovenski list« pristavlja, da se iz krogov višje katoliške duhovščine v Bosni čujejo glasovi velikega nezadovoljstva s sedanjim politiko in obsojanja zadržanja dr. Korošca, zlasti pa hrvatskega klerikalnega poslanca Barića.

»Vreme« objavlja nadalje izjavo nekakega uglednega politika, pristaja sedanjega režima, ki se izraža o prvogostovskih zgodovinskih dogodkih takole:

»Ta dan bo usodepoln za naše bodoče notranje odnose. Po izjavah Stepana Radića, ki jih ni mogoče opravičevati z nervoznostjo, boleznijo in Radićevim nepreračunljivostjo, so sledili uradni sklepi KDK. V Beogradu se je prvič sestala Narodna skupščina po 20. junija, a na seji skupščine ni bilo niti enega opozicijskega poslanca.«

»Odlučitve so padle in so zares zgodovinske, ker takih sklepov doslej ni izrekla še nobena neparlamentarna, kamo-li parlamentarna skupina. Ne vem še, kake posledice, odnosno kako reakcije bodo izzvali ti sklepi, izrečeni zaenkrat samo še platonsko, vem pa, da pomeni njihovo uresničenje flagrantno kršitev zakonov, na katerih sloni ureditev naše države.«

»Načelo »Država nad vse« bo ostalo tudi tokrat nedotakljivo in ni sklepov, ki bi mogli omajati temelje te države ali zavest onih narodnih mas, ki so po stanek te države plačale s svojo najboljšo krvjo, z najdragocenejšimi žrtvami in ki tudi danes ne bodo dovolile, da kdorkoli dira v njihovo najdragocenejšo pridobitev. V tem slučaju bi nastala najbrezobzirnejša borba. Mislim pa, da tega ne žele niti oni, ki so sklepali na Markovem trgu in ki so tem sklepom ploskali, ker je potem v nevarnosti ne samo nadaljni obstoj in nedotakljivost te države, marveč tudi njihov lastni obstoj.«

Organizacija borbe KDK

Velepomembni sklepi današnje zagrebške seje. — Izpopolnitev poslovnega odbora. — Razdelitev dela

— Zagreb, 3. avgusta. Poslanski klub KDK je danes dopoldne nadaljeval v prostorih hrvatskega sabora svoja posvetovanja. Ob 9. zjutraj se je sestel petčlanski odbor, ki je bil izvoljen na snočni seji, da definitivno stilizira sklepe. Odbor je ob 11.30 končal svoje delo. Sklepi so bili takoj nato predloženi plenumu, ki jih je soglasno sprejel. Glase se:

I. Poslovni odbor kot izvršni odbor KDK se proglašaja za permanentnega ter sestoji iz 9 članov in obeh predsednikov. Odbor snuje svojo posebno pisarno kot urad vodstva KDK. Dnevno vrši v tem uradu službo po eden član izvršnega odbora, ki se sestane redno vsak četrtek k svoji seji. Izredne seje se vrše po potrebi.

II. Izvoli se akcijski odbor 25 poslancev, katerim se pritegnejo še potrebni člani iz vrst javnih delavcev, ki imajo posvetovalno pravico. Organizacija akcijskega odbora izvede poslovni odbor v smislu sklepov poslanskega kluba. Akcijski odbor se deli na sledeče odseke:

1. Odsek za organizacijo in administracijo.

2. Odsek za domači in inozemski tisk.

3. Odsek za pravno in socijalno pomoč.

4. Odsek za gospodarske in finančne zadeve.

5. Odsek za kulturne in prosvetne zadeve.

Poslovni odbor bo predpisal poseben poslovnik, v katerem bo točno obelodan delokrog in način dela posameznih odsekov.

III. Akcijski odbor bo imel dolžnost izvesti organizacijo borbe celokupne javnosti proti hegemonistični vladavini in bo zbral vse sile naroda za zmago načel KDK.

Po sprejetju teh predlogov je sledila izvolitev članov v poedine odbore in odseke. V poslovni odbor so izvoljeni poleg obeh predsednikov Svetozarja Pribičevića in Stepana Radića poslanci gg. dr. Josip Maček kot namestnik St. Radića, Josip Predavec, dr. Krnjević, inž. Košutić, dr. Trumbić, dr. Žerjav (dr. Kramer kot njegov namestnik), dr. Demetrotić, Ivan Pucelj, dr. Popović in Večeslav Vilder.

Seja poslanskega kluba KDK ob 13.30 še traja. Posvetovanja se bodo popoldne nadaljevala in bo zasedanje poslanskega kluba danes zaključeno.

Spontane manifestacije Svetozarju Pribičeviću

Zagreb neprestano manifestira za borbo KDK in na vsakem koraku navdušeno pozdravlja Svetozarja Pribičevića.

— Zagreb, 3. avgusta. Sinoči okoli 11. je prišla velika skupina omladincev na Jelačićev trg pred restavracijo »Gradski podrum«, ker so zvedeli, da Svetozar Pribičević tam večerja. Nekoliko omladincev je prišlo na vrt restavracije in zaprosilo Svetozarja Pribičevića, naj bi prišel za trenutno na Jelačićev trg. Ko se je Svetozar Pribičević pokazal na vstopu »Gradskega podruma«, so ga omladinci dvignili na ramena ter prirejali njemu in Stepanu Radiću viharne ovacije. Svetozar Pribičević je nato imel kratak govor, v katerem je izjavil:

»Iskreno priznavam, da sem iznenaden nad to manifestacijo. Mislim, da ste dobro občutili, kaj pomenijo zadnji dogodki in da se zavedate važnosti tega, da smo se združili predstavniki Srbov, Hrvatov in Slovencev v borbi za popolno enakopravnost, ravnopravnost in svobodo. Ne morem tukaj zadovoljiti vaše želje, ker tu ni politično zborovanje, niti skupščina. Ta manifesta-

cija naj bo le dokaz, da je Hrvatom in Srbom treba sedaj biti ene duše in enega srca, da jim je treba stati ramo ob ramo do skupne končne zmage. Ta manifestacija bo najlepša, ako se spomnimo mojega tovariša predsednika Stepana Radića in ako mu zaželimo, da čimprej ozdravi, da skupno z nami razvije zastavo, pod katero bomo šli do uveljavljanja ravnopravnosti v naši državi, ki ji želimo, da bi bila velika in močna, kar bo mogla biti samo tedaj, ako bo hrvatski narod v njej zadovoljen in srečen. S to željo se vam zahvaljujem za izredno lepo manifestacijo ter vas prosim, da se ne omejitte samo na manifestacije, temveč da boste tudi v borbi tako neustrašeni in vztrajni, kakor vsa Stepan Radić in jaz!«

Ta kratki govor Svetozarja Pribičevića je bil ponovno prekinjen z navdušenim odobravanjem. Mladina se je med ponovnim vzklikanjem: »Živijo Svetozar Pribičević! Živijo Stepan Radić!« mirno razšla.

Kaj vse vedo v Beogradu

Hrvati baje pripravljajo atentat na »hrvatska« ministra dr. Angelinovića in Barića. — Beograjska policija je že pridno na delu. — Baje bodo sledile v kratkem številne aretacije

— Beograd, 3. avgusta. Vladni krogi si na vse načine prizadevajo, kako bi zabilski skrajno mučen vtis, ki ga je povzročil ne samo na Hrvatskem, marveč v vseh prečasnih pokrajnah vstop obeh »hrvatskih« predstavnikov v Koroševu vladu. Dr. Korošec je klerikalcu Bariću na ljubo pristal na razne koncesije, da bi mogel Barić pokazati nekaj »uspehov« in tako opravičiti pred svojimi volilci svoje postopanje. V malo težavnejšem položaju pa je demokrat dr. Angelinović, ki skoraj nima več volilcev in se tudi nima nikomur opravičevati. Da bi ta dva »Hrvata« vsaj nekoliko popularizirali, so si izmislili režimovci hudo stvar: na oba Hrvata v vladi se pripravljajo atentat!

Včerašnja demokratska »Pravda« prinaša senzacionalno poročilo o nevarnosti, v kateri živi dr. Angelinović in Stepan Barić ter si prizadeva napraviti iz obeh narodne mučenike. O pripravah za atentat piše »Pravda« takole:

V Zagrebu zadnje dni strahovito agitirajo proti ministru Angelinoviću in ministru Bariću, nazivajo jih za hrvatske izdajalce. To agitacijo spremljajo razne grožnje in izjave gotovih ljudi v Zagrebu iz katerih se da sklepati, da se pripravljajo atentati na Angelinovića in Barića. Policija je uvedla preiskavo, ki je dognala, da nekateri ljudje zares pripravljajo umor obeh ministrov. Preiskava se vrši istočasno v Beogradu in Zagrebu in je dovedla že do stvarnih rezultatov. V Beogradu je bil v zvezi s to preiskavo aretirani bivši uradnik poštne ministristva, ki je sedaj brezposeln. Domneva se, da je imel ta uradnik nalogo izvršiti atentata na dr. Angelinovića in Barića. Na policiji je bil zasilan in so njegove izpovedi še bolj utrdile domne-

vo, da je bil v zvezi z gotovimi ljudmi v Zagrebu Preiskavo vodita zagrebška in beograjska policija skupno ter je pričakovati, da bodo v kratkem izvršene še druge aretacije v zvezi s pripravami za ta atentat.

— Zagreb, 3. avgusta. V tukajšnji javnosti so izzvale vesti beograjskega tiska o pripravah za atentat na oba »hrvatska« ministra veliko veselost. Zagrebčani naglašajo, da bi beograjskim hegemonistom morada res prijaljo, če bi Hrvati postopali po metodah Puniše Račića

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0—22.8625, Berlin 13.565—13.595 (13.58), Bruselj 0—79205, Budimpešta 9.895—9.955 (9.925), Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0154—8.0454 (8.0304), London 276.04—276.84 (276.44), Newyork 56.83—57.03 (56.93), Pariz 0—222.8, Praga 168.32—169.12 (168.72), Trst 296.65—298.65 (297.65).

Effekt: Celjska 158—0, Ljubljanska kredita 128—128 (128), Kreditni zavod 170—175, Večje 105—0, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Sešir 105—0.

Deželni pridinki: Tendencna nespremenjena. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.
Zagreb, 3. avgusta. Devize: Dunaj 803.04, Berlin 13.58, Milan 297.65, London 276.44, Pariz 222.80, Praga 168.72, Curih 1095.60, Newyork 56.93. — Effekt: Vojna škoda 434 — 436.

INOZEMSKA BORZE.
Curih, 3. avgusta. Zagreb 9.13, Dunaj 73.40, Berlin 123.91, Milan 27.17, London 25.22, Pariz 20.32, Praga 15.39, Newyork 519.50, Budimpešta 90.50.

Dr. Koroščekovi deklaraciji iz l. 1926 in l. 1928

Kameleonstvo dr. Korošča. — Kaj je govoril dr. Korošec pred dvema letoma in kaj dela danes?

K deklaraciji, ki jo je podal včeraj dr. Korošec v imenu v svoje vlade v Narodni skupščini, je potrebno pojasniti. Mislimo, da tega pojasnila ne more dati nihče drugi bolje, kakor sam dr. Korošec. Naj zato navedemo, kaj je dr. Korošec govoril v Narodni skupščini dne 8. februarja l. 1926, ko je bil še v opoziciji. Tedaj je izjavil:

»Ni tla vse, temveč je program več, ideja je več in zato moramo rušiti centralizem, kajti kakor sami vidite, pod centralistično ustavo, ki vlada v državi, je ta centralistična država srbska država in ni hrvatska ali slovenska država. Vidite, danes je tako, danes je država tako urejena: Srbi vladajo, Hrvati debatirajo, mi plačamo, a Nemci, Madžari in muslimani so v akciji. Vas (Srbov) je 43% in tako daleč smo prišli, da imate v parlamentu dobri dve tretjini. Načelno imate vi svojega kralja. Tudi naš je, toda ni Slovenec, kar morate priznati. Državnopravno ga mi gotovo priznavamo, toda ni našega porekla. (Vzkliki: Ali je bil morda Franc Jožef vašega porekla?)

Vlada je po večini srbska, diklomaacija v ogromni večini srbska, generaliteta povsem srbska, centralna administracija 98% srbska, žandarmerija preko 60% srbska in vsak da bolj srbska, carinarnice nad 70% srbske in državne finance istotako. V gotovem oziru ni to samo vprašanje narodnega ponosa, to je tudi vprašanje kruha. Ako vidimo, da je vsak dan več žandarmerije srbskega porekla, nam ne gre to samo na naše nacionalne živce, temveč se tiče tudi naše zahteve po kruhu. Pri nas je toliko brezposelnosti in mi ne moremo iti niti v Ameriko, niti kot sezonski delavci v tuje države, zato nam vsaj dopustite, da moremo služiti v naši državi.

Vidimo, da tega ni in zato razumem, ako je sedaj St. Radić v Hrvatski in Dalmaciji razvil tako ekspanzivnost, ako je prizadel od tega, ker se ruši hrvatska postojanka, tako zavedno hrvatski govoril.

Mi Slovenci in Hrvati se čutimo v tej državi kot državljani druge vrste. To politično zapostavljanje boli vsakogar, to boli dušo vsega naroda in zato je s takim ogroženjem baš proti centralistični ureditvi naše države, zato noče nihčeas čuti o vidovdanskim ustavi, kateri je kodificiran ta centralizem. Težak je gospodarski položaj in težko so gospodarske razmere, ki jih rodi centralistična ureditev države.

Finančni minister bi moral videti, kakšne so razmere v Sloveniji, moral bi videti, da je tamkaj zemlja siromašna, pa bi potem drugače postopal napram Slovincem, dočim se sedaj posmehuje in pravi: Plačajte, vaša zemlja je bogata. Vi morete pripovedovati o centralistični ureditvi države, če pa obstoja taka finančna politika, ki nas ubija, ki nas tira v blato, ki nas tira v propast, lahko govorite našemu Slovincu o narodnem edinstvu, o bratstvu, o osvoboditvi, o nekem zedinjenju, toda če bo pri tem izračunal, da mora vsak Slovenec plačati neposrednega davka 170 Din, vsak Srb pa le 60 Din, potem si misli vsak Slovenec, da naj vrag vzame to bratstvo, to zedinjenje, to svobodo in vse one fraze, ki mu jih navajate.

Centralizem duši in ruši demokratizem povsod, kjer ga najde. In zato vidite, da ta centralizem noče organizacij, ki jih sam ne upravlja, nego hoče samo take, ki jih more imeti vsak dan pod nadzorstvom. Zakaj, centralizem ni ma v nikogar zaupanja kakor samega sebe. Zato duši druge organizacije, celo take, ki jih je sam ustvaril. Ruši organi-

zacije, ki jih je demokracija še prej ustvarila in ki že obstoje.

Sedaj, ko ni več parlamentarizma, ko ni več demokratskega foruma, kjer bi mogel vsak narodni zastopnik povedati, kaj želi in da bi se vsi skupaj razgovorili ter našli gotovo rezultato, imamo tu absolutizem. Ta absolutizem izjaja vlada, vlada je vse in mi nismo nič. Kar mi govorimo, ne pomeni nič, večine ministrov ni tu in nočejo se ozirati na to, kar govorimo. Tako je tudi pri vas v večini. Vi morete govoriti, kar hočete, vendar pa bo vse tako, kakor hoče vlada. Par dne boste nezadovoljni, potem pa bo zopet vse pri starem.

Kar se tiče znanje politike, vas vprašam, kaj ve naš parlament o zunanjih politikah? Mi se sedaj očitno približujemo Bolgarski in se addajujemo od Grške, toda parlament ne ve ničesar o tem. Govori se nadalje, da je letos obstojala neka nevarnost italijanske invazije. Gospoda, ako smo zastopniki naroda, potem bi moral biti ta ali kak drug forum, pred katerim bi mogli zvedeti, ali je to resnica ali ne.

Da je ta naš parlamentarizem bolan in da je tak, da ne more ozdraviti, je kriv centralizem. To je osnovna pogrška in naša mnenje je, da je treba to osnovno pogrško odpraviti, kar bo postalo po Radićevi najnovejši politiki kardinalno vprašanje naše bodočnosti. Povsem drugo je vprašanje naša zahteva po širokih samoupravih in ali bomo to novo ureditev dobili z mirnim bratskim in pomirljivim sporazumom ali v času nereda in nemira, kar bo nam in vam v škodo. Mi, ki smo za mir, smo za to, da pristopimo k revizijski ustavi in da damo slovenskemu in hrvatskemu narodu, kar zahtevata.

Tako je dr. Korošec govoril pred dvema letoma in takrat sam. demokrati niso bili več v vladi.

Sedaj pa primerjajmo z navedenimi izjavami dr. Korošča, njegovo politiko od začetka l. 1927 dalje in njegovo deklaracijo, ki jo je podal v okrvavljeni in okrnjeni Narodni skupščini. Kakšen postrzen centralizem je zavlada pod kleroradikalno vlado, kakšen popoln absolutizem je bil uveden in kako dosledno se je ubijala pod to vlado vse demokratske ustanove in vsa demokratska načela!

Zdaj se dr. Korošec bori proti Hrvatom za centralizem, njegov tisk grozi z represalijami, listi vladne večine, ki ji sedaj načeljuje dr. Korošec, pa celo z nadaljnjimi umori voditeljev KDK, ki ne zahtevajo nič drugega, kakor enako pravico za vse.

Dr. Korošec je popolnoma pozabil, kar je govoril pred dvema letoma in za ceno oblasti je prodal interese prečasnih krajev ter se očitno postavil s pendrekom v roki v nasprotje z ogromno večino prebivalstva teh krajev.

Dr. Korošec, ki mu je bilo pred dvema letoma celo to v spodnik, ker mi naš kralj slovenskega rodu, je postal nosilec beograjskega centralizma in hegemonizma in izjavila pred vsem svetom, da je okrvavljeni parlament, iz katerega so bili poslanci KDK pregnani z revolverjem, edini kompetentni forum za reševanje vseh vprašani našega javnega življenja.

Iz rjevočega tigra proti absolutizmu in hegemonizmu je postal najvnetejši zagovornik in predstavnik absolutizma in hegemonizma.

Sodbo o moralni kakovosti in doslednosti dr. Koroščeve politike si na podlagi navedenega lahko vsakdo sam ustvari.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Strašen samomor Slovence pod vlakom. — Letalska tekma Male antante. — Ivan Momčilov v Kranjski gori? — Težka nesreča pri Novem Sadu.

Včeraj je opazil nadzornik železniške proge med Susedgradom in Zaprešičem, da je neki možki legel na progo, da bi mu vlak odrezal glavo. Nadzornik Jugović se je poženil, da bi rešil nesrečnega. Položaj je bil zelo kritičen ker je ravno tedaj privozil vlak iz Zaprešiča proti Zagrebu. Čeprav je Jugović tekel, vendar ga je vlak prehitel in ko je dospel na progo, je vlak že odšel in glava neznanega možkega se je valila med tračnicami. Tedaj se je pa nadzorniku nudil še strašnejši prizor: Možki brez glave je vstal in iz vratu mu je briznila 2 m visoko kri. Komaj se je zvrnil, je znova omahnil in se zvalil v jarek ob progi. Nadzornik je najbrž od strahu kalmiral. Glava je ležala med tračnicami, telo pa kakih 5 m oddaljeno v jarku. Samomorilec se ni več premaknil. Po obleki in obrazu soodeč je bil samomorilec delavec po poklicu. Nadzornik je obvestil orožniško postajo v Vrapču. Orožniški narednik je odšel na kraj samomora in res našel truplo v stanju, kakor ga je popisal nadzornik Jugović. Orožnik je pri samomorilcu našel razne drobnarije in legitimacijo na ime Josipa Schönerja iz Krškega v Sloveniji. Schöner je elektrotehnik po poklicu in je stanoval v ulici barona Filipića v Zagrebu. V njegovem žepu so našli še legitimacijo Zveze privatnih nameščenecv v Jugoslaviji, ki mu je bila izdana v Krškem in potrdilo Okrožnega urada, iz katerega je razvidno, da je bil mož bolan in je bil štirikrat pri zdravniku. Pred leti je Schöner živel v Lovrani. Zanimivo je, imel pri sebi izrezek zagrebškega časopisa, v katerem je popisana neka ljubavna afeta iz Mostarja. Opisane je neke mostarski trgovci, ki je bil že 40 let star in je vzel za ženo 19-letno dekle. Neki študent medicine se je vmešal v ta zakon. Mož je postal

ljubosumen in je ženo nekega dne zalotil s študentom. Vendar ji je vse odpustil, ko jo je zopet našel doma. Naslov je samomorilec rdeče podčrtal in pristavil: To se že lahko odpusti, ali N. N. je nevrednica skozi in skozi. Našli so v žepu še beležke, pisane z žensko roko, v katerih neka nepoznana ženska prisega zvestobo svojem možu, četudi bi se ta spozabil in se zaljubil v drugo. Na drugi strani beležke so zapisane z moško roko razne žalitve proti neki »divji grofici« iz Dumaja, ki ji je v zgodnji mladosti postala vlačuga in se prodajala po zagrebških ulicah do svojega 42. leta. Vse te zagonetne beležke je orožništvo izročilo oblastim, da te ugotove, kdo je prav za prav samomorilec in v kakšni zvezi so te beležke z njegovo strašno smrtjo pod vlakom.

V sredo je priletelo iz Novega Sada v Zagreb osem naših letal in včeraj so odletela preko Dunaja in Brna v Prago na veliko letalsko tekmo Male antante. Na programu letošnje letalske tekme je tekmovalje v brzini v dviganju na sto metrov in v daljavo. Letošnji program predvideva več etap in sicer Prago, Krakovo, Varšavo, Jasi, Bukarešto, Beograd in Brno. Dolžina te proge znaša 3111 km. Glavna nagrada za tekmovalce je določena na 150.000 dinarjev. 9. avgusta prilete v Zagreb letala Male antante in sicer 6 naših letal, 6 rumenih, 8 črnih in 6 pojskih. Pri odhodu naših letalcev v Prago, se je od njih poslovil poveljnik našega celokupnega letalstva general Stanojević. V svojem pozdravnem in poslovilnem govoru je dejal med drugim, da jim nima nič posebnega povedati, ker vsi vedo, kaj je njihova dolžnost. Vsi ste vojniki, je rekel general, in to hrabri vojniki. Borba bo težka, ali verujoč v vašo sposobnost

in hrabrost, se naadam, da boste izpolnili svojo dolžnost, slavno za našo aviatiko. Vodja naše ekipe na tekmi je major Dušan Radović z izvidnikom kapetanom Sondermeyerjem. Oba letita na tekmo v velikem letalu tipa »Breguet«. Včeraj sta se ta dva prva dvignila z zagrebškega letališča na Borongaju. Za njima sta se dvignila narednik Jaklič z izvidnikom kapetanom Frankom Rusom na letalu »Fizir«. Potem so se dvignili štirje potezi. Na prvem sta bila kapetan Janko Mirković z izvidnikom Gavro Skrivanijem, na drugem kapetan Sevd Gradišnik z izvidnikom kapetan Kamilo Lukanović, na tretjem pilot Joža Župančič in poročnik Dragotin Dolanski, na četrtem kapetan Gustav Selbaljin in Gustav Koračin. Na »Fiziru« sta odletela Drag. Rupčić in Dragotin Gvozdenović, na osmem letalu pa pilot Hinko Hubi in poročnik Miodrag Lozić.

Iz Zagreba poročajo, da se je neki Zagrebčan vrnil iz Kranjske gore in je izpovedal, da sta dva gosta videla Ivana Momčilova, ki je duševni iniciator atentata na šefa oddelka javne varnosti Ziko Lazica. Gosta sta se izprehajala po obmejnih bregovih 2 uri od Kranjske gore. Blizu italijanske meje sta opazila nekega visokega turista, ki je bil na novo opremljen in je imel vse turistovske potrebščine. V njegovi družbi je bil manjši možki, ki je bil skromno oblečen in je bil njegov vodnik po planinah. Gost iz Subotice je poznal sliko Ivana Momčilova iz časopisov in je dregnil svojega tovariša ter mu dejal: Pogledj ta obraz. Ali ni to Momčilov? Oba sta bila prepričana, da je visoki turist Momčilov in sta ga zasledovala. Ko sta neznanca opazila, da ju zasledujejo, sta pobegnili. Gosta sta nekaj časa tekla za beguncema, toda kmalu sta izgubila sled za njima. Obvestila sta orožništvo postajo in orožniška patrulja je preiskala vso okolico. Toda zaman Momčilov in njegov spremljevalec sta izginila preko meje.

V torek se je pripetila težka nesreča v vasi Čenej pri Novem Sadu. Nesreča je zahtevala dve človeški žrtvi. Ponesrečena sta se veleposestnik Milan Letić in njegova žena. Nesreča se je zgodila na posestvu premožnega Letića. Ta je letos pridelal nad 250 stovov pšenice, katero je shranil na podstrešju svoje hiše. Obtežba stropa je zato postala prevelika in strop se je vrtil ter pod seboj pokopal posestnika Letića in njegovo ženo. Letić je pred dnevi shranil pšenico na podstrešje, kakor je storil vsako leto. Ko je bilo shranjenih kakih 200 stovov pšenice, je neki uslužbenec opazil na stropu razpoke. Delavec je zato gospodarju svetoval, naj ostalih 50 stovov spravi kam drugam, ker je strop že star in trhel. Gospodar ni poslušal tega nasveta in je odgovoril v šali: Hvala bogu, da se moj strop šibi pod tebe pšenice in ne pod tebe davkov. Svoje ljudi je potem posestnik poslal zopet v malinico, sam z ženo je pa ostal doma. Uro nato se je strop vrtil in pokopal Letića in ženo. Slišali so se še klici na pomoč, na katere so prihiti delavci in posesnitnikova sinova. Toda vsaka pomoč je bila zaman. Trumovje se je zrušilo in pšenica se je vsuila iz odprtine kakor velik slap in zadušila Letića in njegovo ženo. Zrušil se je tudi strop v hlevu, ki meji na hišo. Konji so se prestrašili in zbežali iz hleva. Sinova in delavci so potegnili izpod tramovja mrtvega posestnika in njegovo ženo. Letić je imel zdrobljeno glavo in desno nogo zlomljeno. Kake 3 metre od moza je ležala ubita žena z veliko rano na glavi. Sinova sta obvestila policijo v Čeneju o nesreči. Srečko poglavarstvo je poslalo na kraj nesreče preiskovalno komisijo.

VII. zlet sokolske župe „Rijeka“

se bo vršil 4. in 5. tm. na Sušaku. Z zletom je združeno razvitje župnega članskega prapora, ki mu bo kumoval v imenu Zlate Prage njen primator brat dr. Karol Baxa in razvitje župnega naraščajkega prapora, ki mu bo kum starosta JSS brat E. Gangl. Razpored zleta je naslednji: V soboto 4. avg.: tekme nižjih oddelkov, skušnje vojske, ob 20. bakljada in podoknica kumoma, ob 21. akademija na Regentovem trgu. V nedeljo 5. avg.: zjutraj ob 6. budnica, nato skušnje vseh kategorij za proste vaje, ob 10. zbor vsega Sokolstva pred Sokolskim domom, ob 10.30 razvitje obeh praporov na Regentovem trgu, ob 11.30 povorka po mestu; popoldne ob 17. javna telovadba na igrišču v Krmeji.

Za zlet vlada v vsej državi veliko zanimanje in je pričakovati veliko udeležbo. Udeleženci na zletu v Sušaku imajo po železnici 75% popusta, na parnikih pa 50%. Znižana vožnja velja za vse vlake in sicer od 30. julija do 12. avgusta. Bratje iz sokolske župe Ljubljana, ki se udeležijo zleta na Sušaku odpotujejo iz Ljubljane v soboto 4. tm. ob 18.45 z glav. kolodvora in dosepejo na Sušak v nedeljo zjutraj ob 8. Za prostor v vlaku bo preskrbljeno. Potuje se v civilni obleki, s seboj pa je vzeti tudi sokolski kroj. Povratek iz Sušaka v nedeljo zv. ob 20. prihod v Ljubljano v ponedeljek zj. ob 9.08.

Sokolstvo društvo na Jesenicah priredi v nedeljo 5. tm. ob 15. javno telovadbo za postojanje poslopjem na Jesenicah. Spored javne telovadbe je zelo pester in nov. Nastopili bodo vsi društveni oddelki z jako lepimi in skrbno sestavljenimi telovadnimi točkami. Svirala bo društvena godba na pihala. Gorenjska sokolska društva in Sokolstvu na klenjeno občinstvo naj v čim večjem številu posejijo prireditve agilenega sok. društva na Jesenicah. Železniške zveze na vse strani so jako ugodne

Ljubljana med Korošicami v Celovcu

Po bližnjici iz Ljubljane v Celovec. — Vtisi na potu in med počitnicami v koroški prestolici. — Celovec se je zelo moderniziral.

Ljubljana je še vedno v znamenju vročih pasjih dni, kopanja in potovanja — ter, last not leat, šolskih počitnic in dopustov. Odločili smo se torej tudi mi, liki drugim Ljubljancem, za potovanje in se napotili — v nasprotju z večino naših somoščanov, ki so se napotili na jug.

V Celovec čez Kepo

Izbrali smo si »bližnjico«, ne morda, kakor bi bilo pričakovati, skozi znani karavanški predor, marveč čez Kepo Mittragskogel (2143 m), z Dovjaca v Savski dohni gori, a na Koroško, čez Bekštanj (Alt-Finkenstein), na postajo Blaško jezero doh.

Ne bomo popisovali ture, ker spada to bolj v »Planinski vestnik«. Omeniti pa bi bilo vendar, da gora radi slabih potov in pomanjkanja marsikaj na naši strani ni tako obiskana, kakor bi zaslužila. Posebajo jo večinoma avstrijski turisti iz Beljaka in Celovca. Slab obisk s slovenske strani je pa pripisovati tudi našim visokim železniškim tarifam. Česar takozvani turistovski vlaki s 50% cuspustom ne morejo paralizirati. Kajti v enem dnevu se stvar težko opravi, saj potrebujemo že samo za vožnjo po železnici tja in nazaj nad šest ur! Treba je dva dni, in se mora torej prenočiti, kar stane v selih od Jesenic naprej, ki so se že popolnoma prelevila v pravcate »ommerfrische« naših južnih, z dinarji dobro založenih »bratov«, obilo denarja. SPD koče pa ni nobene. V Kranjski gori n. pr. in nje sosednih vaseh zahtevajo že v kmečkih hišah za posteljo 10 do 15 dinarjev in še prositi morajo, da te sprejmejo. Smo mnenja, da bi morale veljati za domačine, kar smo Slovenci v Kranjski gori prav gotovo, druge (znižane) cene, kakor pa za goste. Tako delajo vsaj drugod.

Blaško jezero od te južne strani ne dela posebnega vtisa, ker ga mali otok s hotelom takorekoč deli na dva neznatna dela. Zlasti pri letošnji suši se zdi spodnji, južni, del človeku pravcata mlaka. Vendar je dosti občinstva iz bližnjih in daljnih krajev, ki absolutno tu svoje letovišče. Slovenske govorice sicer nismo čuli, je pa gotovo dosti Slovencev tu.

Celovec

S postaje Blače si prav kmalu v Področici in od tam v pičli uri v Celovcu. Celovec je zelo lepo, snažno in veliko, kolikor toliko alpsko mesto, ki ima le edino napako, da so gore od mesta precej oddaljene, oziroma ga ne obdajajo v taki bližini kakor je to n. pr. v Inostomtu. Zato tudi ne srečaš na ulici toliko pravih turistov, dasi traja vožnja do Karavnk komaj eno uro. Edino Kržižna gora (Kreuzkogel 515 m) z razglednim stolpom planinskega društva, visokim 37 m, ki je podobna našemu Rožniku, je v neposredni bližini in dosegljiva z električnim železnico.

Ker že govorimo o cestni železnici, bodi povedano, da se celovška cestna železnica razlikuje celo od naše. Je sicer tudi enotirna, a normalne širokosti ima poleti odprte vagonne in veže medsebojno vse važnejše dele mesta, zlasti je izpeljana tudi do Vrbskega jezera. Posebno nam je ugajalo, da je v vsakem vozu razložen tarif, na katerem so naslikani vozni listki v naravni velikosti tako, da takoj lahko veš, koliko imaš plačati voznine.

Razen tega je pa razvit promet tudi z avtobusi, ki vozijo na vse strani, n. pr. celo na Ljubeljski prelaz do meje. Pri nas, če hočeš obiskati Ljubelj (1367 m), moraš krevsati iz Tržiča peš do meje, kar je zelo zamudno in neprijetno.

Znamenitosti Celovca ne bomo opisovali, saj jih lahko vsakdo bere v »Baedekerju« in drugih potovalnih knjigah. Omenili bi le znani celovski »lintver«, ki je našemu na rotovžu podoben in je za Celovec zelo značilen.

Mesto, ki leži popolnoma v ravnini, je brez vsakega klanca in tvori pravcati eldorado za — kolesarje. Kolesarji v zvezi z lintvernom dajejo celovskim ulicam neke posebne vrsti signaturo, ki te takoj osupne in lahko rečemo, da je nekjer na primeroma malem prostoru nismo videli toliko kolesarjev kakor tukaj. Gotovo prihaja na vsake tri pešce po en kolesar. Ne vozijo pa v takem diru in tako brezobzirno kakor pri nas.

Vozov s konjsko vprego in zlasti avtomobilov ni toliko, kakor v Ljubljani. Tudi ne slišiš pri avtomobilih onega strašnega, živce uničujočega trobentanja, piskanja in žvžganja, ki se je razpaslo po Ljubljani, kjer se nihče ne zmeji za predpis, ki se glasi: »avto — globoko doneča, motorno kolo — visoko doneča hupac«. Nismo srečali nobenega avtomobila, ki ne bi bil rabil prijetno globoko doneče hupce, na kar policija zelo pazi. Tržnice, kakor pri nas, tudi nimajo. Vskanjeni trg z živili se vrši na ulici. Prah, kakor ga imamo mi, tudi ni, ker so ulice ali asfaltirane ali pa vsaj posute z nekim treptim, kockastim, sivo — rjavim peskom. Ali pa morda ni toliko vetra, kakor pri nas. Mesto je gotovo manjše kakor Ljubljana, a dela veliko lepši vtis na tujca, zlasti če pride v mesto po široki, z drevjem zasajeni Kolodvorski ulici.

Ce se malo ozreš po javnih napisih, spoznaš takoj, da leži mesto na jezikovni meji. Imena: »Orientschnigg, Stepischnigg, Schuscha, Jamnig, Sajovitz, Moisternigg, Remschnigg, Repar itd. done na uho nekako domače in pričajo da so slovenskega izvora. Značilno tozadevno je, da je bila prva oseba, s katero smo prišli v pogovor v hotelu, sobarica — Slovenka iz Borovci.

Nemški pevci in Američani

Ves Celovec je stal te dni pod vtisom n v znamenju avstro - nemške pevske i reditve na Dunaju. Po končani slavoslovih so se namreč udeleženci, vračajoč se v svojo domovino, razkropili po celi Avstriji, da si ogledajo njene pokrajine in znamenitosti. Tako je prispelo pa dni zaporedoma dnevno po več posebnih vlakov s pevci z Dunaja tudi v Celovec, kjer so bili seveda navdušeno sprejeti z običajnimi govorancami, godbo itd. Kamorkoli si se obrnil, si čul trdo, severonemško govorico, katero je le sam in tla zamenjala slaba ameriška angleščina. Poseben vlak je namreč dovedel v Celovec tudi okrog 200 nemško - ameriških pevcev z rodbinami, ki so oficijelno govorili sicer nemško, med seboj pa ono znano površno ameriško angleščino, kateri se mora uho, čeprav znaš perfektno pravi angleški jezik, šele privaditi. To velja zlasti za ženske in sploh za mlajše rodbinske člane, ki očitno niso bili ali ploh ne ali že ne večši nemškemu jeziku.

Naletle smo pozno zvečer na skupino podjetnih ameriških dam, ki so potem, ko so si ogledale živahno ponočno vrvenje na ulicah, očitno izgubile orientacijo in niso mogle najti svojih prenočišč. Obrnile so se na nas z vprašanjem, kje da je trg za sadje. »Where is the fruit - market?« Slučajno smo se nahajali vsi v ulici, kjer je res sadni trg — podnevu, a ponoči ga sveda ni. »That is the street for the fruit-market, but now, at night, there is no fruit - market.« je bil naš odgovor. Končno se je izkazalo s pomočjo nekega domačina, da ne gre za trg za sadje, za »fruit - market«, ampak za ulico, imenovano »Obstmarkt« (fruit - place), kjer so Američanke stanovale v privatni hiši in kamor jih je domačin uslužno spremlj.

Ti Američani niso tako elegantni in samozavestni kakor pravi rojeni Američani. A so se vendar od svojih tovarišev, pevcev iz rajha, zelo razlikovali.

Dočim so zadnji po principu: »Omnia mea mecum porto« nosili svojo prtljago včinoma v nahrbtniku, bili oblečeni po turistovski ter se podajali v svoja prenočišča skupno peš pod vodstvom dečkov, ki so nosili pred njim tablice s številkami skupin, tega pri Američanih ni bilo. Nihče ni imel nahrbtnika. Večina je nosila slamnike, kar je nepisana modna zahteva v Newyorku za poletno sezono. Vsi so bili pa oblečeni v pravilno »travelling - dress« (potovalno obleko) ter imeli s seboj le one znane podolgovaste in ozke kovege, ki jih postavljajo v Ameriki v običajnih Pujmanovih vozovih izven kupeja na hodnik, ker ni v kupeju nobene priprave, oziroma police, na katero bi potnik mogel položiti prtljago. Vrh tega nikdo ni šel peš, marveč vsi so se odpravili na svoja stanovanja s pripravljenimi avtomobili, ki so kaj hitro švigali sem in tja. Tovorni avtomobili pa so prevažali njih prtljago. (Konec jutri.)

Jovan Avakumović umrl

Danes jutraj ob pol 1. uri je umrl v sanatoriju v Rogški Slatini 87 let stari državnik Jovan Gj. Avakumović, prvi ministrski predsednik pokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja. Kmalu po polnoči mu je postalo slabo in je bil nemudoma poklican k njemu kopališki zdravnik dr. Kolterer, ki pa je našel starega politika v zadnjih izdihljajih. Zadel ga je mrtvoud. Avakumović zapušča žalujočo hčerko-edinko. Tekom jutrišnjega dneva bo pokojnikovo truplo prepeljano v Beograd, kjer bo na svečan način pokopano na državne stroške. Avakumović je pred kakimi 14 dnevi prispel na zdravljenje v Rogško Slatino.

Politik Jovan Gj. Avakumović je bil rojen 1. januarja 1841. leta v Beogradu. Gimnazijske študije in juridično fakulteto je absolviral v Beogradu, nakar je odšel v inozemstvo, kjer je nadaljeval pravne študije na univerzah v Heidelbergu, Berlinu, Curihi in v Parizu Bil je ministrski predsednik v pokopju. V letih od 1865 do 1903 se je udeleževal v srbskem javnem življenju v raznih funkcijah Bil je med drugim upravnik mesta Beograda, načelnik ministrstva notranjih del, član kasacijskega sodišča, pravosodni minister od leta 1880 do 1887, ministrski predsednik od leta 1892 do 1903 Bil je torej prvi ministrski predsednik vlade kralja Petra I. Pokojni je bil voditelj liberalne stranke in dolgoletni narodni poslanec. Tudi na znanstvenem polju se je Avakumović uspešno udeležoval in odlikoval. Napisal je obširne znanstvene razprave, tako teorijo kazenskega prava, razprave o angleški, francoski in srbski poroti in številna druga juridična dela. Za svoje velike zasluge je bil odlikovan s številnimi visokimi odlikovanji, med drugim s Takovskim redom III. vrste z meči za vojne zasluge (1876), s Takovskim redom I. vrste, s spominski medaljo ob priliki štiridesletnice Sv. Andrejske skupščine, z redom Miloša Velikega III. vrste, z redom Sv. Save I. vrste, s Karadordjevo zvezdo I. vrste itd. Pokojni je prebival zadnja leta v Beogradu v Knez Mihajlovi ulici 34. — Bodi mu lahka zemlja, za katero je tako neumorno deloval!

Ali že imate Album slovenskih književnikov? — Naročite ga pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Dnevne vesti.

— Čekoslovaški konzul v Sarajevu premeščen. Dosedanji čekoslovaški konzul v Sarajevu Stanislav Velhartički je bil s 1. avgustom premeščen v notranje ministrstvo.

— Razpisane službe. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje eno mesto kategorije A. položaja V., dve mesti kategorije C. položaja VI., štiri mesta kategorije C. položaja VII. in eno mesto kategorije C. položaja VIII. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 16. t. m. Pri tem gre zgolj za notranje uradniške izpremembe.

— Iz »Uradnega listca«. »Uradni list« št. 72. z dne 1. t. m. objavlja zakon o posesti in nošenju orožja.

— Otvoritev brzojava in telefona Zali log. Dne 1. avgusta t. l. je bila pri pomožni pošti v Zalem logu (pri Železnikih na Gorenjskem) otvorjena brzojava in telefonska služba.

— Narodna banka zbira zlatnike in srebrnike. Narodna banka je sklenila vzeti iz obtoka srebrnike po 10 Din predvojnega izdaje, zlatnike po 20 Din predvojnega izdaje in srebrnike po 50 Din, izdane l. 1915 v Nišu. Za srebrnike po 10 Din in 50 Din se dobi v zameno polna vrednost v novčanicah, za zlatnike po 20 Din pa tudi polna vrednost in še 70 para za vsakega na račun azijskega. Zamena se bo vršila pri Narodni banki in njenih podružnicah tekem 5 let. Pozneje izgube srebrniki in zlatniki svojo vrednost.

— Hrvatski planinci na Triglavu in Skrlatici. Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« pripravi za svoje člane tridnevni izlet na Triglav in Skrlatico. Hrvatski planinci so se odpeljali iz Zagreba danes ob 13 v Mojstrano, od koder oddidejo ponoči skozi Vrata do Aljažvega doma. V soboto jutraj oddidejo po Tominkovi poti na Kredarico in na vrh Triglava. S Triglava se vrnejo čez Sedmera jezera preko Uskornice ali Krme. Na Skrlatico se napotijo najboljši planinci jutri zjutraj z Aljažvega doma. Vrnejo se preko Kriške stene v Kranjsko goro.

— Posojilo beogradske občine. Beogradska občina je najela pri Bosanski banki 60 milijonov Din posojila za razna komunalna dela.

— Mednarodni radiološki kongres v Stockholmu. Od 23. do 27. julija se je vršil v Stockholmu II. mednarodni radiološki kongres, ki se ga je udeležilo 100 röntgenologov in radiologov.

— V naše državljanstvo so sprejeti zidar iz Bistrice Ant. Parnazarič z ženo Marijo in sinček Stanislavom, trgovec iz Ljubljane Hen. Bartel z ženo Marijo, sinček Rudolfom in hčerko Marijo, učiteljica iz Šmartne Leopoldina Kos, učiteljica pri Sv. Roku Marija Pahor in učitelj iz Bistrice Anton Golja.

— Zrebanje srečk efektne loterije Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. V sredo, dne 1. avgusta se je vršila ob 6. uri zvečer v posvetovalnici Zbornice za TOI javno Zrebanje srečk efektne loterije. Zveza bo izdala v prihodnjih dneh žrebno listo, katero dobi vsakdo pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Bethovnova ulica 10. pritišlje lovo, proti povračilu stroškov 2 Din. Po Zrebanem našturu so dobili izplačljivi oziroma izročljivi 30 dni po izvršenem Zrebanju proti izročitvi odtisne srečke, potem ko se je od strani privediteljev ugotovila pravilnost srečke in pa resničnost Zrebanja. Dobitki zapadejo, ako se ne dvignejo do 1. oktobra 1928 v korist Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Za slučaj, da vsled kombinacije števil zadane srečka dvakrat, se dobitke izplača samo eden in to v najvišji višini.

— Zrebanje srečk efektne loterije Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani. Povodom Zrebanja so bile izžrebane kot glavni dobitki sledeče številke: I. glavni dobitki — avto št. 65.772, II. glavni dobitki — konj s popolno opremo in vozom št. 91.812, III. glavni dobitki — radio aparat št. 83.615, IV. glavni dobitki — 1 vagon premoga št. 44.573. — 1 dobitki — šivalni stroj št. 44.465, 1 dobitki — moško ali žensko kolo št. 41.774, 1 dobitki — dinamo št. 92.516, 1 dobitki — stenska ura št. 75.391, 1 dobitki — žepna zlata ura št. 26.685, 1 dobitki — 100 m platna žveč. 6524, 1 dobitki — poljska kovanica št. 26.982, 1 dobitki — komplet štedilnik št. 40.387, 1 vreča moka banaške št. 41.032, 1 dobitki — 1 vreča moka ameriške št. 46.288, 1 dobitki — 20 kg masi št. 96.350, 20 dobitkov po Din 100 št.: 6333, 9269, 16.499, 17.046, 20.623, 34.113, 40.490, 59.419, 70.943, 71.306, 71.427, 74.973, 79.989, 82.872, 87.886, 89.935, 96.116, 97.133, 99.604, 99.611. Popolno žrebno listo bo založila Zveza obrtnih zadrug v prihodnjih dneh.

— En gram radija. Kakor smo že poročali, je kupila naša vlada v Jachimovu na Čekoslovaškem 1 gram radija za naše bolnice. Za to neznanatno količino radija je plačala naša država 3 milijone Din. Pretekli teden je prevzel zastopnik našega ministra narodnega zdravja radij, ki so ga prepeljali v 80 kg težki svinčeni posodi v Beograd. Radij namreč izžareva posebne žarke, ki prodirajo tudi trde predmete z mnogo večjo intenzivnostjo, nego Röntgenovi žarki. Pri daljšem in intenzivnejšem delovanju imajo žarki škodljive posledice in lahko povzročijo tudi smrt. Z radijem je treba torej ravnanje zelo previdno in zato so ga morali prepeljati v težki svinčeni posodi.

— Zopet obljube kronskih vpokojencem. Ministrstvo socialne politike sporoča, da je nastal pri reguliranju pokojnin kronskih vpokojencev, ki so jim že davno obetali pokojnine v dinarjih, spor pri glavni kontroli radi nekkih odredb v uredbi o prevzemu kronskih vpokojencev na dinarske. Glavna kontrola se je svojčas obrnila na finančno ministrstvo, da se pojasnijo nekatere sporne odredbe in dotični odredbi. Ker pa finančno ministrstvo na intervencijo glavne kontrole ni odgovorilo, so ležali pri glavni kontroli nerečni vsi akti kronskih vpokojencev in tako bodo ti siromaki zopet živeli od obljub, namesto da bi jim država izplačevala že neštetokrat obljubljene pokojnine v dinarjih. Minister socialne politike je zdaj interveniral pri finančnem mi-

nistru, ki je obljubil storiti vse, da glavna kontrola čimprej uredi to perečo zadevo. Iz prakse pa vemo, da bo ostalo zopet vse pri obljubah.

— Pospravite žito! Ker se vsled dolgotrajne suše po iskrah iz želeniških strojev vžigajo trava in žito ob želeniških progah, pozivlja mestni magistrat vse mejaše ob želeniški, da v lastnem interesu čimprej požanjejo žito in ga ne puste ležati v bližini želeniške.

— Hrvatski planinci na Begunjski. Med hrvatskimi planinci vlada vedno večje zanimanje za naše divne planine. V nedeljo 5. t. m. prirede skupni izlet na Begunjsko. Iz Zagreba se odpeljejo jutri zvečer, vrnejo se pa v nedeljo ponoči. V nedeljo bodo torej naše planine v znamenju poseta hrvatskih planincev. Zeleti bi bilo, da bi slabo vreme Hrvatov ne pokvarilo užitka.

— Naši dijaki v inozemstvu. Prosvetno ministrstvo je sklenilo, da morajo vsi dijaki in dijakinje, ki hočejo študirati v inozemstvu, dobiti predhodno dovoljenje od prosvetnega ministrstva.

— Otvoritev predora skozi Ivan planino. Direkcija državnih železnic v Sarajevu priredi v nedeljo 5. t. m. svečanost na Ivan planini. V nedeljo bo vozil skozi 3125 metrov dolg novi predor od Raštevca do Bravine prvi potniški vlak z gosti, ki se udeležijo svečane otvoritve. Svečana otvoritev predora in novega dela proge se bo oficijelno proslavila šele, ko bo preurejena cela proga od Bazarica do Konjice.

— Naši dijaki v Črni gori. Člani akademске podružnice Jugoslovenske Matice v Ljubljani so odpotovali iz Južne Srbije v Črno goro, kjer si ogledajo Berane, Podgorico, Nikšić, Cetinje in druge črnogorske kraje.

— Privatni izpiti v gimnazijah. Po odredbi prosvetnega ministrstva se bodo vršili jeseni v vsaki oblasti privatni izpiti samo v eni gimnaziji. Prosvetni minister bo te dni odredil, v katerih gimnazijah se bodo vršili privatni izpiti.

— Čekoslovaški dijaki v Beogradu. V tork je prispela v Beograd večja skupina čekoslovaških študentov in študentke tehnične. Ekskurzije v Jugoslavijo so se udeležili dijaki iz vseh krajev Čekoslovaške. V sredo so si ogledali Beograd, ponoči so pa odpotovali v Zagreb.

— Akcija za združitev hrvatskega in jugoslovenskega Sokola. V Splitu so sokolski krogi pokrenili akcijo za združitev hrvatskega in jugoslovenskega Sokola. Ker so pa v starejšinstvu župe vojvode Hrvoja v Splitu, ki je najkrajnje, pristaja Davidovičeve stranke, ta akcija še ni našla na odobravanje v vrstah hrvatskih Sokolov. Tudi v nekaterih drugih krajih je opaziti resno prižadevanje, da se hrvatski in jugoslovenski Sokol združita.

— Strašna nesreča v cirkusu Kludsky. Cirkus Kludsky gostuje te dni v Zagrebu. Včeraj se je pripetila v njem težka nesreča. Trener divjih zverj Oskar Mirhof se je približal divjemu afriškemu biku. Bik ga je nabodel na roge in mu razmesaril ves zadnji del telesa. Nesrečnež se je ves okrvavljen zgrudil na pritišli so tovariši, da mu nudijo prvo pomoč. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v bolnico, kjer so ga zdravniki takoj operirali. Njegovo stanje je zelo kritično.

— Vreme. Včeraj popoldne je sicer kazalo, da se bo vreme poslabšalo in dobili smo celo pohleven dež, toda danes je barometer zopet poskočil tako, da s poslabšanjem vremena zaenkrat ni računati. — Večji naliiv so imeli včeraj na Dolenjskem in v smeri proti Kamniku. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 765, temperatura je znašala 19 stopinj. Včeraj je bilo oblačno v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu, povsod drugod pa lepo. Najvišjo temperaturo so imeli včeraj v Dubrovniku in Skoplju in sicer 36 stopinj. V Splitu je bilo 34. v Zagrebu 33, v Mariboru, Beogradu in Sarajevu 32 v Ljubljani 31 stopinj.

Iz Ljubljane

— Iz Zalostna usoda ruskega emigranta. Sročil je preminul v splošni bolnici v Ljubljani cand. ing. g. Večeslav Dimitrijevič Travin, služatelj tehnične fakultete Ljubljanske univerze. Podlegel je posledicam vnetja slepiča, ker je prepozno iskal zdravniške pomoči tako, da je bila drugače lahka operacija smrtno nevarna in da se zdravniki prvotno za njo niso mogli odločiti. Šele ko je proces vnetja odnosno gnolenja na notranjih organih že tako napredoval, da je bilo okrevanje izključeno, so se odločili zdravniki za operacijo kot zadnje sredstvo, ki se pa seveda ni posrečila, kakor se ne posreči v takih primerih nikoli. Zdravniki so storili vse, da rešijo g. Travinu življenje, toda pravočasna zdravniška pomoč je bila zamujena in tako je bolnik podlegel zavratni bolezni. Pokojnik je bil simpatičen, značajan, v krogu svojih tovarišev in znancev splošno priljubljen mladent. Delil je bridko usodo ruskih emigrantov, ki se morajo raztreseni po vsem svetu boriti za obstanek in potrpežljivo prenašati vse težave emigracije. V Rusiji je bil častnik in za svojo hrabrost je bil večkrat odlikovan. Med drugimi odlikovanji je imel tudi Georgijev križec. V vojaški službi je dosegel še mlad čin podpolkovnika. V Jugoslaviji se je spočetka preživljal kakor je pač mogel, slednjič je pa prispel v Ljubljano, kjer se je vpisal na tehnično fakulteto in bi moral v kratkem diplomirati, toda usoda je hotela, da je moral prerano v grob in da je bil ves njegov trud, ustvariti si med Slovenci vsaj skromno existenco, zaman. Neizprosnna smrt je zopet posegla v vrste ruskih emigrantov in zopet sprejme slovenska zemlja v svoje naročje enega nesrečnih sinov velikega ruskega naroda. Pogreb simpatičnega, aginega in tudi med Slovenci priljubljenega ruskega emigranta bo jutri ob petih popol-

dne izpred mrtvašnice splošne bolnice. Naj mu bo lahka slovenska zemlja!

— Iz Silna draginja na ljubljanskem trgu. Uradnik žena nam piše: Neznosna je draginja, ki vlada na ljubljanskem zelenjadnem trgu. Kilogram stročjega fižola stane 14 Din (lani 2-3 Din), slaba solata glavica 2 Din, zeljnatke glave 5 do 10 Din, zelje po 7 Din kilogram! Poleg tega je ta trg skoraj prazen. Če prejšnje dni ni bilo dežja, pa gredo cene gor, kakor pa je bilo količjak dežja prejšnji dan, je trg dobro založen. Uradniška žena je ob takih razmerah v največji stiski, ker pri naših dohodkih in ob teh tržnih cenah ni mogoče, da bi se nam družina mogla nasiti tako, da bi ne bilo škoda za zdravje. Zato se mi zdi nad vse neumestna trditve v posebej deljivem »Slov. Narodu«, da je bil dežja zadnje nedelje vesel le kmet, vsi drugi pa da so se jezili, ker jim je bila nedelja skvarjena. Kdo bolj občuti težke posledice suše kot uradnik, ki mora vse kupovati po visoki ceni, ki mu jo diktirajo drugi. Dotični članek je pisal pač človek, ki ga draginja nič ne prizadene in ki ne pozna težav, ki jih ima uradnik z rodbino. Kar se tiče draginje na ljubljanskem trgu, pa mislim, da bi pristojna oblast pač lahko nekoliko kontrolirala cene, s samim kontroliranjem v časopisih, koliko stane ta in ta stvar, je prekomodno odpraviti to perečo vprašanje.

— Iz Mestni magistrat ljubljanski razglasa, da bo radi gradnje zbiralnega cestnega kanala Kette - Murnova cesta (preje Martinova cesta) med Bohoričevim in Jenkovo ulico za vozni promet od ponedeljka dne 6. avgusta 1928 naprej do nadaljnjega zaprta. — Promet se bo začasnoma lahko vršil neovirano po Ahacijevi cesti, Bohoričevi, Japljevi in Jenkovi ulici ter po severnem delu Kette - Murnove ceste.

— Iz Ljudski kino (Matica) bo predvajal danes film »Dvorni kočijaž Bratfisch«, v katerem se razkrivajo vse tajnosti in spletke bivšega habsburškega dvora. Predstave ob 4., 8. in 9. uri.

— Iz Zgubili se je telefonik za Gradom pred Starinovo hišo in sicer je padeš z voza. Pobrala ga je neka dobro znana ženska. — Iz Razstava predmetov, katere je izdelalo udeležstvo v tečaju za ročna dela, ki ga je priredil P. R. K., bo v soboto 4. avgusta od pol 3. do 5. ure pop. na Teh. sred. šoli. Vsi, ki se za to zanimajo, ste vljudno vabljeni.

— Iz Nezgoda elektromonterja. Z ozirom na tozadevno notico v eni izmed preteklih števil našega lista smo prejeli poročilo nekega očividca, ki naše poročilo nekoliko izpopolnjuje. Prvo pomoč je nudil ponesrečenemu monterju mestne elektrarne njegov tovariš I. F., ki je od močnega električnega toka omamljenega Vadnova po velikem, malone četrtturnem naporu spravil k zavesti in na nogo. Šele potem je bila ponesrečenemu nudena zdravniška pomoč. Zato je predvsem zasluha omenjenega tovariša monterja, da je nesreča končala s povojnim izidom.

— Iz Tri nesreče med delom. Včeraj popoldne sta se pripetili v Ljubljani dve nesreči, ena pa v neki vasici v občini Dobrova in sicer vse tri med delom. Ključavničarju Francetu Mejaču, stanujočemu v Zgornjem Kašiju pri Zaloju, je med popravljanjem stroja v Polakovih tovarni usnija na Sv. Petra cesti nenadoma padel na glavo železen drog in mu prizadel cel precej velik rano. V bolnici so Mejaču rano zašili, nakar je odšel domov, kjer se bo zdravil v domači oskrbi. — Okrog 16.30 ure je padel s strehe hiše št. 47 na Dunajski cesti 50 let stari tesar Janez Černivec in je nezavesten obležal na cesti. Černivcu, ki je imel nalogo popraviti staro ostrešje, je na spolzkih tramovih najbrže spodrsnilo in se ni mogel med hitrim padcem ustaviti. Ko je priletel na trda tla, mu je iz ušes bruhal kri v močnem curku. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v splošno bolnico, vendar pa ni dosti upanja, da bi okrevai. — Nekako ob istem času se je odpeljal 35letni posestnik Jože Marinko iz vasi Komanija pri Viču z vozom na polje. Ko je prispel na njivo, je hotel izpreči konja, ki pa je precej muhaste narave. Konj je nenadoma podrł gospodarja na tla in ga s kopitom težko poškodoval na glavi in mu zlomil nekoliko reber. V bližini se je nahajala slučajno neka deklica, ki je odhitela v opekarno Druženih opekarn na Brdu, katera je telefonično poklicala na pomoč mestno reševalno postajo. Čez nekaj minut je bil rešilni avtomobil že na kraju nesreče in je težko poškodovanega posestnika odpeljal v bolnico. Tudi Marinkovo stanje je resno.

— Iz Policijske prijave in aretacije. Na policiji so bile ob večeraj na danes vložene sledeče ovadbe: 3 tatvie, 1 poskus posilstva, 1 telesna poškodba, 1 goljufija, 3 kaljenja nočnega miru, 1 pijanost, 3 prestopki zglaševanih predpisov, 1 nedostojno vedenje na cesti, 1 prekoračenje policijske ure, 1 prestopok obrtnega reda, 1 prepovedana hoja po železniški progi, 1 nezgoda med delom, 43 prestopkov naredb o zapiranj in odpiranju trgovskih obratov, 10 prestopkov avtopredpisov in 14 prestopkov cestnega policijskega reda. — Aretirani so bili: Franc B. radi goljufije, Ivan in Rudolf Z. ter Josip A. radi zmerjanja in žaljenja vojaške straže in pa Ana P. radi suma izvrševanja tajne prostitucije.

Iz Celja

— e Perejankula. Na porcijunkolake dni je došlo v Celje mnogo podeželskega ljudstva, vendar ne toliko, kakor druga leta. Gostilničarji na Bregu in kramarji pa so bili z izkupitkom zadovoljni. — e Godbeniki in člani Celjskega godbenega društva priredijo v nedeljo 5. t. m. popoldne ob pol 3. uri z osebnim vlakom izlet v Store. Tam bo sestanek na vrtu gostilne Adrine. — e Letalski dan se bo vršil v nedeljo, dne 19. avgusta na bivšem vojaškem vežališču pri Celju. Priredi ga aeroklub »Naša krila« v Celju. Spored dneva bo naslednji.

Kaznovani Don Juan

Policija v Chicagu je nedavno aretirala 22letno uradnico v tovarni za umetne cvetlice Etelo Bridgeport. Njena aretacija je v zvezi z neprijetnim doživljanjem tovarnarjevega sina Douglasa. Mladi Douglas je znan v Chicagu kot nepoboljšljiv Don Juan, ki lazi za vsakim predpasnikom. Njegove neštete ljubavne pustolovščine delajo roditeljem, pa tudi sodišču velike preglavice.

Pred dvema letoma je hčerka nekega trgovca tožila Douglasa, ker ji je obljubil, da jo poroči, pa ni ostal mož beseda. Plačati ji je moral 30.000 dolarjev odškodnine, seveda iz očetovega žepa. Zadnje čase je začel mladi Douglas laziti za delavkami in uradnicami v očetovi tovarni in nobena ni bila varna pred njim. Najprej je začel dvoriti istočasno dvema uradnicama in znal je svojo ljubavno pustolovščino tako dobro urediti, da ena ljubica ni vedela za drugo. Dolgo je mladi Douglas užival ljubavne sladkosti, končno se je pa zaljubil še v tretjo uradnico očetove tovarne. To je bila že omenjena Etela Bridgeport.

Ker mu je tretja ljubica še najbolj ugajala, je začel prvi dve zanemarjati. Toda Etela je bila tako srečna, da ni znala držati jezika za zobmi. O svoji sreči je obvestila vse uradnice, med njimi tudi obe ljubici tovarnarjevega sina. Naravno, da so se vse tri takoj iztreznile. Spoznale so prevaro in prislegle mlademu Douglasu osvetlo. Nekega dne je dobil tovarnarjev sin od Etele pismo, v katerem ga prosi, naj jo spremi zvečer domov. Douglas je prišel na določeni kraj, kjer ga je pa čakalo neprijetno presenečenje. Namesto Etele je našel vse tri ljubice. Dekleta so planile nanj, ga podrle na tla, zvezale in mu zamašila usta. Etela mu je z iglo tetovirala na obrazu znak prevaranih deklet — s puščico prestreljeno srce. Tetoviranje je trajalo dolgo in prevarana dekleta so se imenito zabavala. Ko so se Douglasu osvetila, so mu razvezale roke in ga izpustile.

Kaznovani Don Juan je moral seveda iskati zdravniške pomoči. Ker se pa posledice tetoviranja ne dajo tako hitro odstraniti, je hodil dolgo po mestu s tetoviranim obrazom in ljudje so se mu posmechovali. Razjarjeni oče je vse tri uradnice takoj odpustil, obenem pa zahteval, naj policija Etelo Bridgeport aretira.

Strahovito neurje nad Brnom

V sredo je pritiskala v Brnu neznosna vročina. Popoldne so se začeli zbirati nad mestom temni oblaki in kmalu je nastala silna nevihta, med katero je neprestano grmelo in treskalo. Nevihta je trajala samo četrte ure, a vendar je zahtevala dve žrtvi. Oblaki so bili nakopičeni samo na enem kraju, dočim je bilo na drugem kraju nebo jasno. Naenkrat je udarila iz jasnega strela, ki je zadela na polju zaposlenega 50letnega kmeta Františka Sojka in ga ubila. Strela ga je zadela v desno ramo in na truplu so se poznali do kolena desne noge sledovi električne iskre.

Po prvi strelji je nastala grobna tišina, toda kmalu je začelo znova grmeti in treskati. Blizu mesta je delalo na polju pet kmetov, Naenkrat je udarila med nje strela, ki je 51letnega kmeta Stanislava Kralja ubila, tri druge pa omamila. Na polje je takoj prispel rešilni avtomobil, ki je truplo in ranjene odpeljal. Kralj je oženjen in zapušča šest nepreskrbljenih otrok.

Afera bolgarskega emigranta v Avstriji

Dunajski listi obširno poročajo o novi praksi avstrijskih oblasti napram raznim političnim emigrantom. Pred dnevi so se avstrijske oblasti odločile, da izroče na zahtevo naše države nekega Jerneja Burcula, našega državljana, jugoslovenskim oblastem. Listi so se nad postopanjem avstrijskih oblasti močno razburili in trdijo, da je Avstrija s tem kršila pravice azila inozemskih političnih begunccev. Toda kmalu se je izkazalo, da je šlo v predmetnem slučaju za izročitev umora osumljenega pripadnika tuje države. Burcul je namreč obtožen, da je 11. januarja letos v Zagrebu v družbi več tovarišev dva delavca, ki sta kljub stavlki, ki je izbruhnila v neki zagrebški tovarni, delala in s tem kršila stavkovno solidarnost, tako pretepel, da sta zadobila težke telesne poškodbe. Eden obeh delavcev je kmalu potem v bolnici podlegel poškodbam. Zagrebška policija je doprinesla za Burculovo krivdo tako močne in jasne dokaze, da se avstrijske oblasti izročitvi niso mogle upirati.

Čisto drugačen pa je slučaj emigranta dr. Petra Iskrava, katerega izročitev zahteva bolgarska vlada. Kot poročajo dunajski listi, bo avstrijska vlada tej zahtevi ugodila, kljub temu, da je dr. Iskrav zgolj politični begunec in ne navaden zločinec. Nerazumljivo je, zakaj je avstrijska vlada v zadnjem času postopanje s političnimi begunci na svojem teritoriju tako poostila. Popreje je bilo v navadi, da je bil vsak politični emigrant, ki so ga avstrijske oblasti prijele, obsojen na 48 ur policijskega zapora, nakar je bil izpuščen in si je mogel nabaviti provizorično dovoljenje za bivanje v Avstriji. Zdad pa prijet politični begunec, ki je prekoračil avstrijsko mejo, sploh ne bo več izpuščen iz policijskega zapora, temveč bo po mednarodnem sporazumu izročen dotični državi.

Modrih

je nekdanje slovelo v stari Grčiji po svoji modrosti.

Danes je le ona pridna gospodinja modra, katere izkoristi 7 prednosti, ki jih nudi

Schicht Terpentin-Milo s svojim prednostmi

Služaj dr. Iskrava je pa tem žalostnejši in vse obsodbe vreden, ker je bil dr. Iskrav radi svojega članstva pri osrednjem odboru komunistične omladinske zveze v Sofiji obsojen ob bolgarskega sodišča po zakonu o zaščiti države na smrt z motivacijo, da je pripadal v bolgarski državi prepovedani organizaciji. Zanimivo je, da prihajajo na Dunaj bolgarski kriminalni uradniki, ki izvršujejo aretacije in hišne preiskave prav tako svobodno kot doma v Sofiji. Nedavno so napravili perlastracijo stanovanja bolgarske emigrantke študentinje Marije Kolarove. Studentka je v enem izmed preiskujočih organov spoznala znanega sofijskega detektiva.

Po zabavi — smrt

V tork zjutraj je bil izvršen na eni najprometnejših ulic Budimpešte grozen umor, čigar žrtev je postala 40letna prostitutka Marketa Vachsberg. V ponedeljek zvečer se je prostitutka seznanila z 31letnim odpuščenim uradnikom finančne kontrole, Dionizom Gaalom, s katerim je posetila razne nočne lokale in odšla končno v hotel. V hotelu je Gaal zahteval, naj ostane prostitutka pri njem vso noč, toda ona se je upirala in končno je odšla.

Gaal pa s tem ni bil zadovoljen. Ves razkačen je planil za njo na ulico, kjer jo je dohitel in zabedel z nožem. Nesrečnica je obležala na ulici mrtva. Policija je morila na kolodvoru aretirala. Gaal se je branil z nožem in je ranil redarja, ki je potegnil sabljo in udaril morila dvakrat tako močno po glavi, da se je onesveščen zgrudil na tla. Policija domneva, da je hotel Gaal svojo žrtev oropati. Pri zaslišanju je najprej simuliral pijanost, potem je pa zatrdel, da ga je prostitutka napadla in da jo je umoril v samoobrambi. Za svoj zločin se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

NOGAVICE
ZIGOM
KLJUC

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Preprečena eksplozija fosgena

Jedva so se poleg razburljive vesti o nedavni nesreči v Hamburgu, kjer je eksplodiralo več velikih tankov najhujšega strupenega plina fosgena in so potihnila razne razprave o krivdi in o žrtvah, že so odkrili na nekem hamburškem kolodvoru ob priliki požara slučajno zopet večjo posodo fosgena. Na istem kolodvoru, kot se je nahajal grozni plin, je stal tudi vagon z zaboji starih filmskih odrezkov. Ti odrezki so se vneli, in nastal je velik požar. Avizirani gasilci so nemudoma prihiteli na kolodvor in predvsem skušali rešiti osedne vagon.

Ko so ogenj lokalizirali in ga končno tudi udušili, se je slučajno pokazalo, kako silno nevarnost so gasilci nevede odstranili s svojim pravočasnim nastopom. Na sosednem vagonu so našli večji jekleni tank, napolnjen s fosgenom. Na drugem vagonu so zopet odkrili v že ožganih zabojih večje množine razstrelivnega bombaža, malo dalje pa so se nahajale ogromne bencinske zaloge. Nevarni fosgen je glasovno tovarnega lista poslala berlinska tvrdka Schering & Kahlbaum na naslov hamburške tvrdke Brauer. Oblasti so odredile takojšnjo uničenje groznega plina in so uvedle napram obema tvrdkama sodno preiskavo.

Edgar Wallace:

TRJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

»Odšel je iz Londona neposredno za nami,« je menil Leon in se je zadovoljno nasmehnil. »Dobil je vlak, ki pelje ob 5. v Gloucester, in se je s taksijem pripeljal semkaj.«

»Nu, in potem? je vprašal Manfred. Leon se je popraskal po bradi.

»Radoveden sem, ali se je že vrnil domov.«

Leon je stopil k telefonu in je zahteval zvezo z Londonom.

»Ne verjamem, da bi bil že doma. Aha, tu prihaja Digley! Tako se drži, kakor bi pričakoval, da ga obesimo.«

Polijski penzionar je bil v resnici potr, da je moral vzbuditi usmiljenje.

»Ne vem, Mr. Manfred, kaj si boste mislili o meni,« je začel.

»Svoje mnenje o tem sem že izrekel.« George se je prisiljeno nasmehnil. »Nočem vas karati, Digby! Ostavi moza v tem položaju kakor ste bili vi, brez sleherne pomoči, je bil pač višek brezglavosti. Nisem pač pričakoval, da se bodo lopovi tako kmalu vrnil. Name-raval sem od danes naprej postaviti štiri ljudi, ki bi naj čuvali nad dekletom. Ali ste začeli s pozvedovanjem?«

»Da, gospod. Voz je prišel davi zelo rano skozi Gloucester in je potem krenil na Swindonsko cesto. Neki stražnik na kolesu ga je videl. Povedal je, da je na tovornem avtu ležal debel zvitek jadrnine.«

»Ali jih ni nihče zasledoval v avtu ali na motornem kolesu?« je napeto vprašal Manfred. — Poiccart se je namreč poslednje čase rad vozil na motornem kolesu.

»Ne, gospod.«

»Ali ste govorili z Mr. Poiccartom?«

»Da, baš se je bil odpravil nazaj v London. Rekel je, da si hoče stvar ogledati z lastnimi očmi.«

George je bil razočaran. Če je Poiccart odšel z doma zgolj iz radovednosti, je bila njegova odsotnost razumljiva. Potem pa bi ga tudi telefonično ne bilo mogoče doseči.

Teda Alma je bila zaposlena s pripravljanjem zajtrka in prijateljica sta njeno povabilo z veseljem sprejela, zakaj bila sta malone izstradana. Bila sta baš sredi zajtrka, ko se je oglasil telefonski poziv iz Londona.

»Ali ste vi tam, Poiccart?«

»Da, tukaj Poiccart,« je odgovoril glas. »Od kod govorite?«

»Heavytree-Farm. Ali ste videli Mis Leicestrov?«

Premor.

»Izgubila?«

»Ali mar niste vedeli?«

Zopet premor.

»O, da. Vem. Celo spremljal sem jo nekaj časa proti Londonu in sem jo zgrešil, ko se je tovorni avto zatekel na cesto Great-Western Meadows je pri meni. Je pravkar prišel od Oberzohma. Ni našel ničesar.«

Manfred je nekaj časa premišljeval.

»Ob devetih sva doma.«

»Ali bo Leon šofiral?« je bil suh odgovor.

»Da. Vzlic temu bova ob devetih doma.«

»Ta človek ima predsodke napram mojemu šofiranju,« je rekel Leon, ko mu je Manfred poročal o pogovoru.

»Tako sem si bil mislil, da je bil on, ko je Digbey opisal tovorni avto in povedal, da je ležal na njem debel zavoj mackintosha. Ali vam je znano, ali je Poiccart govoril z Mis Leicestrovo?«

»Da, vprašal jo je, ali goji čebulo.« Leon se ni mogel vzdržati, da se ne bi zasmel.

Zajtrk je bil končan in prijateljica sta se baš pripravljala na odhod, ko je Leon iznenada povprašal:

»Ali ima Mis Leicestrov svojo lastno pisalno mizo?«

»Seveda! V svoji sobi.« Alma ga je povabila s seboj v Mirabelino sobo in mu je pokazala stari pult, ki je Mirabeli služil za pisalno mizo.

»Odprl je predal za predalom, ne da bi bil vprašal za dovoljenje, vzel iz njih nekaj pisem, jih prelistal in prečital brez slehernega sramu. Nato si je ogledal pivnik. Bilo je vmes tudi več praznih pisemskih papirjev z glavo Heavytree-Farm, od katerih sta bila dva od Mirabele podpisana. Alma je pojasnila, da je bil bančni konto izstavljen na Mirabelino ime, in kadar sta hoteli dvigniti denar, je banka zahtevala spremeno pismo — običaj, ki je pri nekaterih bankah v zapadnih provincah še vedno v veljavi.

Alma je oprla skriven predal in mu je pokazala čekovni zvežčič, v katerem so bili trije blanco-čeki, podpisani po Mirabeli.

»In ta bankir me pozna že od mladih nog!« je ogorčeno vzkliknila Alma.

»Človek bi skoraj ne verjel, da je pri nas še toliko birokratizma.«

Leon je priklinal.

»Ali vodite kake knjige?«

»O, pač!« Alma je bila presenečena. »Saj imate v mislih gospodinske knjige?«

»Ali bi lahko katero videli?«

Vrnila se je z drobno glavno knjigo. Leon jo je hitro prelistal.

»Tako! To bi bilo! Sedaj lahko greva, George!«

»Zakaj si pa hotel videti gospodinsko knjigo?« je vprašal Manfred, ko sta drevila po cesti.

»Jaz se že od narave zanimam za trgovstvo,« je bil docela nezadovoljiv odgovor. »In — George — soka nam začenja primanjkovati! Prosi, kakor se spodobi potujočemu vitezu, da kmalu naletita na bencinsko postajo.«

Baš ko je motor začel odpovedovati, sta privozila mimo neke garaže in sta si vzele več ko dovolj zaloge, da bi mogla dospeti do doma. Bilo je točno ob devetih, ko se je voz ustavil na Curzonovi cesti. Poiccart, ki je iz Manfredove sobe opazoval prihod prijateljev, se je srdito nasmehnil predrzni šoferjevi gesti.

In nato so za zaklenjenimi vrati sedli k posvetovanju.

»Vsi moji načrti so šli rakom živj-gat,« je naposled izjavil Leon. »Če bi bilo dekle na varnem, bi še nocoj obračunal z Oberzohom.«

Fašistovska himna nad severnim tečajem

Znanstveni pomen Nobilove ekspedicije. — Nove podrobnosti o katastrofi »Italie«. — Italijani so nad severnim tečajem prepevali in navijali gramofon.

Urednik češkoslovaškega tiskovnega urada je posetil v sredo dr. Behounka in ga prosil, naj mu pojasni znanstveni pomen nesrečne Nobilove ekspedicije na severni t.čaj, zlasti roja znanstvena opazovanja nad polarnimi kraji. Dr. Behounek je pripovedoval, da se je pečal v prvi vrsti z merjenjem električne prevodnosti zraka. To je problem, ki so ga učenjaki doslej še malo proučili. Dr. Behounek je meril električno prevodnost zraka že med poletom že iz Milana do Stolpa, pozneje pa v arktičnih pokrajinah tja do severnega tečaja med 44. in 90 stopinj severne širine. Merjenje je nadaljeval tudi na ledeni gori, ker so ostali vsi njegovi instrumenti k sreči nepoškodovani.

Merjenje med poletom mu je nudilo dragocen material za ugotovitev odvisnosti naravnih pojavov od činiteljev zemljepisne širine. Deloval je v splošnem v dveh smereh. Meril je v prvi vrsti električno napetost atmosfere in število elektriziranih zračnih teles. Poleg tega je meril tudi radioaktivnost izžarjanja atmosfere, ki izžareva z zelo kratkimi valovi in se meri z elektrometrom. Za to merjenje mu je služil Nemčiji konstruirani aparat. Vsa druga merjenja je opravil z aparati, ki jih je konstruiral po njegovih osnutkih mehanik češke tehnike Čerovskij.

Dr. Behounek je ponovno spregovoril o katastrofi Nobilovega zrakoplova. Dejal je, da je ostal vsak udeleženec ekspedicije do zadnjega na svojem mestu in da ni nihče izgubil glave. Katastrofa ni nastala neverjetno hitro. Po njegovem mnenju je nenadoma izpuhtel plin in iz večjega dela zrakoplova tako, d. se je znal. nosnost »Italie« najmanj za eno tono. Čudno je, da manometri niso kazali nič nenormalnega. Vzrok katastrofe ostane po dr. Behounkovem mnenju večna zagonetka. Na ledeni gori je čakalo dr. Behounka najtežje delo, ker je bil on edini zdrav in nepoškodovan. Položaj nesrečnejših je bil zelo kritičen zlasti ko se je kapitan Lundborg po svojem drugem pristanku izrazil o izgledih na bodočnost zelo skeptično. Ponesrečenci so dobro vedeli, da ne morejo pričakovati rešitve ne od posadke parnika »Citta di Milano«, ne od letalcev. Zanašali so se samo na »Krasina«. K sreči je »Krasin« izbral smer od zapada, torej po vetru in v smeri, v kateri so se premikale ledene gore. Veter je gnal ledene gore na odprto morje, na katerem bi bila vsaka rešitev izključena. Letalcji pa lahko opazijo ponesrečence na ledu samo slučajno in samo v navpični smeri, kajti neštetih refleksi solnčnih žarkov onemogočajo poseben pogled na ledene gore. Ruski ledolomilec »Maligine« bi ne bil nikoli dosegel ponesrečencev, ker je plul od jugovzhoda. Lundborg, ki zelo dobro pozna polarne kraje, je bil

zelo potr in sploh ni računal na rešitev. Dr. Behounek ga je moral sam opetovano tolažiti in edina njuna uteha so bile cigarete, ki sta jih strastno kadila vsako noč, ko sta stala na strazi. Cigarete so vrgli nesrečnejšem na ledeno goro švedski letalcji. Lundborg kadil sicer samo cigare, toda sila kola lomil in ker ni bilo cigar, je rad segel po cigaretah.

Švedski učenjak Malmgreen, je pripovedoval dr. Behounek, je bil med vsemi udeleženci Nobilove ekspedicije edini izkušeni polarni raziskovalec. Moč je bil po naravi pesimist. Dr. Behounek je prepričan, da Malmgreen na tistem ni zaupal Italijanom in da je dvomil o njihovih sposobnostih. Se pred ekspedicijo je v pogovoru z dr. Behounkom zmaljal z glavo, rekoč: Če nas zanese usoda na ledeno goro, bo konec naše ekspedicije zelo tragičen. Zanimivo pa je, da je Nobile zaupal samo Malmgreenu očitno zato, ker je poznal njegov značaj in njegove bogate izkušnje v polarnih krajih. Ko se je obrnil Nobile samo na Malmgreena s prošnjo, naj nam čimprej privede pomoč. Nobile je dobro vedel, da Malmgreen ni mož, ki bi obsedel na ledeni gori in mirno čakal rešitve. Bil je sicer ranjen na rami, toda to ga ni motilo. Mariani in Zappi sta se prostovoljno javila za nevarno pot po ledu. Zanimivo je tudi, da sta bila oba italijanska častnika komandirana k ekspediciji, dočim si je Nobile Viglieria sam izbral »po obrazu«. Malmgreenova zadeva je Nobilovo ekspedicijo zelo diskreditirala. Dr. Behounek nikoli ni opazil pri Italijanih v rdečem taborišču nespornost ali medsebojne krivde, je prepričan, da bi ranjenega Cecionija pod nobenim pogojem ne pustili brez pomoči na ledu. Nespornost so zakrivali oficijelni italijanski krogi, ki so dosledno molčali, kar se je napačno razlagalo.

Ni izključeno, da sta Zappi in Mariani izgubila glave, kajti življenje v polarnih krajih vpliva na nekatere ljudi naravnost porazno. Dr. Behounek pravi, da je bilo od Malmgreena pričakovati, da pozove svoja spremljevalca, naj ga pustita na ledeni gori.

Mag. št. 11.571-28.

Nekatere momente je treba po dr. Behounkovem mnenju pojasniti, ker se niso pojasnili, dasi se je o njih mnogo govorilo in pisalo. Dr. Behounek se zdi najbolj čudno to, da so izročili skoraj vsi Nobilovi spremljevalci Zappiju, Marianiju, zlasti pa Malmgreenu poslovilna pisma, namenjena roditeljem, nevestam in materam. Tudi dr. Behounek je izročil Malmgreenu pismo za mater in za nevesto. A vsa ta pisma so brez sledu izginila. Tudi dr. Behounek je prepričan, da bi jim pisem pod nobenim pogojem ne vrgel proč. Najbrž jih je izročil svojima tovarišema, ki sta jih pometala proč, misleč, da sta izgubljena.

Med vožnjo iz Berlina do Prage je dr. Behounek ponovno govoril z nemškimi novinarji o Nobilu in njegovih spremljevalcih. Nobila ima zelo rad in ga kot izbornega poznalca letalstva visoko ceni. Prepričan je, da je Nobile korekten, pogumen in visoko naobražen mož. Za katastrofo »Italie« Nobile po njegovem mnenju ni odgovoren. Tu je treba računati z vis. major, kajti kdor je bil kdaj v polarnih krajih, bo pač vedel, kaj se pravi boriti se s severno sfinjo. Tudi po katastrofi je ostal Nobile miren in pogumen. Napel je vse sile, da dobimo čimprej radio zvezo s svetom.

Zelo zanimive podrobnosti pripoveduje dr. Behounek tudi o svečanem trenutku nad severnim tečajem. Ko je zrakoplov plul 24. maja ponoči nad severnim tečajem, je dal Nobile naenkrat znamenje, da smo nad skrajno severno točko zemlje. V tistem hipu se je oglasil gramofon, Italijani so dvignili roke k fašistovskemu pozdravu in začela se je fašistovska himna »Giovinezza«. Po fašistovski himni so zapeli Italijani himno iredente, narodno pesem italijanskih manjšin iz časov, ko je bil Trst še pod Avstrijo. Ko je utihnilo petje, so potegnili iz gondole veliko svilen italijansko zastavo in jo vrgli na severna tečaj. Potem so vzeli Italijani papežev križec, ga privežali na dolgo vrvico in spustili na tečaj. Križec je padel na led. Prvotno smo hoteli spustiti na severni tečaj tudi Pontremolija, dr. Malmgreena in Marianija. To je pa preprečil močan veter, ki je pihal nad severnim tečajem. Se dve uri je krožil zrakoplov nad severnim tečajem, potem smo se pa obrnili in odpluli nazaj.

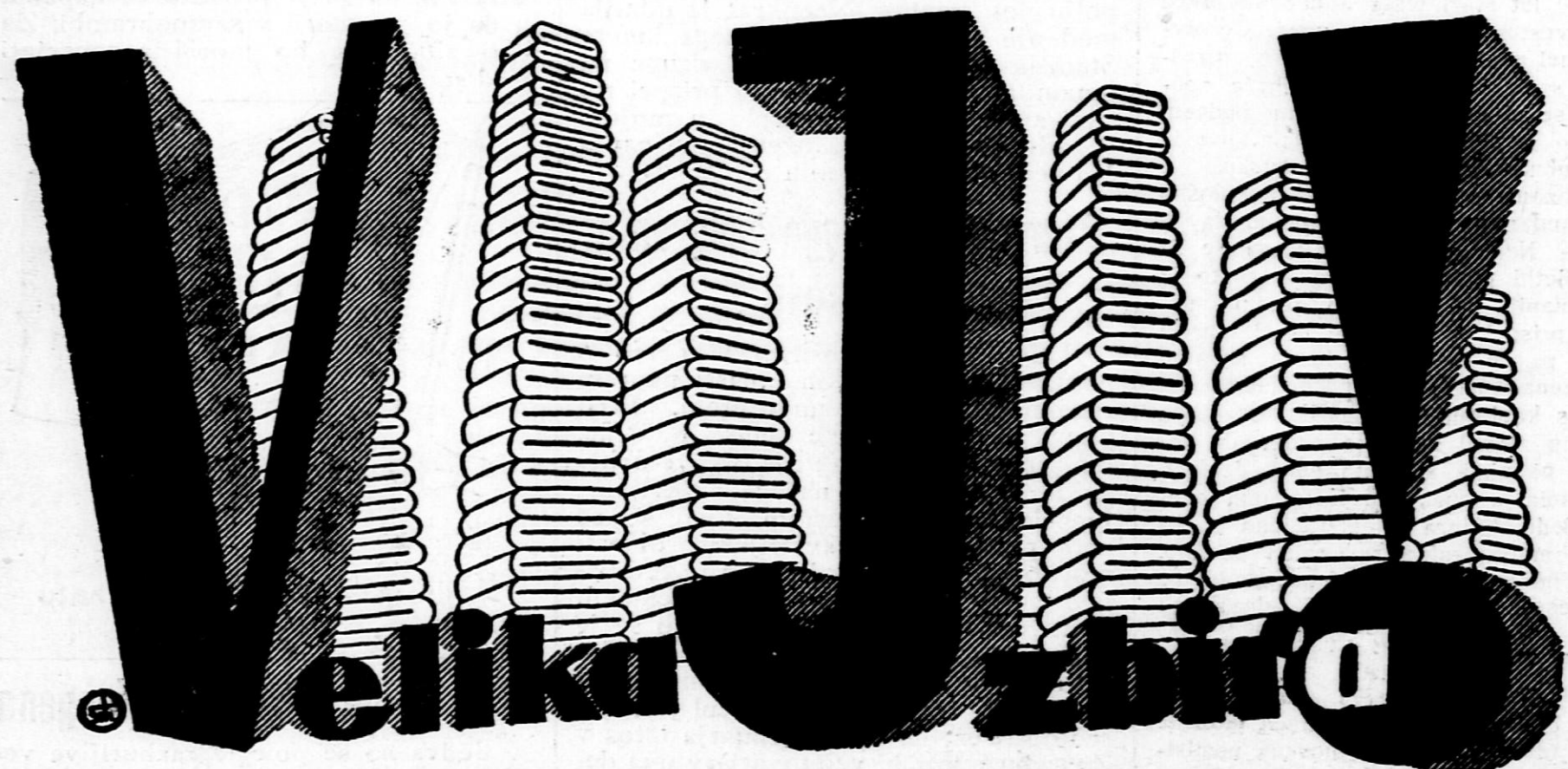
Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo kleparskih popravil ter pleskanja vseh kleparskih del na hiši meščanske imovine. Tozadevne podatke je dobiti v mestnem gradbenem uradu do 6. avgusta 1928 med uradnimi urami. Ponudbe je vložiti do 8. avgusta 1928.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 2. avgusta 1928.

1411

različnega platna in šifonov iz domačih tovarn, kakor tudi svetovno znane znamke „Schroll“

A. & E. SKABERNE - LJUBLJANA

MESTNI TRG šte. 10

Ugodne cene!

Na željo vzorci!

Prodaja se

eleganten voz (Jagdgummiradler) v dobrem stanju. Poizve se: Sv. Petra cesta 71. 1406

Prazno, čisto sobo,

v sredini mesta s posebnim vodom, električno razsvetljavo, iše gospod 15. avgusta. Pismene ponudbe pod »Blod« na upravo »Slov. Naroda«/1301.

prenavlja čisti in ovesčuje kri izboljša slabo prehrano, slabotno delovanje črevesja, napihovanje, obolenja mokracne kisline, jeter, šolca in žolčni kamen. Vzpodbuja apetit in izboljša učinkuje pri arteriosklerozu. — »PLANINKA« čaj je pristen v plombriranih paketi po Din 20.— s napisom proizvajalca: LEKARNA BAHOVEC Ljubljana, Kongresni trg (Dobit se v vseh lekarnah)

Čudovito nizke cene

Izbira velika. — DVOKOLESA nova od Din 1000.— naprej. SIVALNI STROJI od Din 1400.— naprej. OTROŠKI VOZICKI od Din 240.— MOTORJI prav po ceni. — Pred nakupom si ogledajte zalogo. — Prodaja na obroke. — Čeniki franco — pri »TRIBUNA«, F. B. L., Ljubljana, Karloveška cesta št. 4. 1260

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob tragični smrti naše ljubljene hčerke, sestre in tete, gospodične

Minje Horvatove

za poklonjene vence in cvetje, kakor tudi za čašče spremlstvo na njeni zadnji poti, se vsem najtopleje zahvaljujem.

Zalujoča rodbina Horvatova

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Modeluje vsakovrste kredite, eskontira menice, izplačuje. Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelček za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.